

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA,**annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014,****joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä ENIAC-yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2012**

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

- ottaa huomioon ENIAC-yhteisyrityksen lopullisen tilinpäätöksen varainhoitovuodelta 2012,
 - ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen ENIAC-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2012 sekä yhteisyrityksen vastaukset ⁽¹⁾,
 - ottaa huomioon neuvoston 18. helmikuuta 2014 antaman suosituksen (05851/2014 – C7-0053/2014),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 319 artiklan,
 - ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25. kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 185 artiklan,
 - ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta 25. lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 ⁽³⁾ ja erityisesti sen 208 artiklan,
 - ottaa huomioon ENIAC-yhteisyrityksen perustamisesta 20. joulukuuta 2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 72/2008 ⁽⁴⁾ ja erityisesti sen 11 artiklan 4 kohdan,
 - ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 185 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta 19. marraskuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 ⁽⁵⁾,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 208 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta 30. syyskuuta 2013 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 ⁽⁶⁾ ja erityisesti sen 108 artiklan,
 - ottaa huomioon aiemmat vastuuvapaudesta antamansa päätökset ja päätöslauselmat,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 77 artiklan ja liitteen VI,
 - ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A7-0204/2014),
- A. ottaa huomioon, että ENIAC-yhteisyritys (jäljempänä 'yhteisyritys') perustettiin 20. joulukuuta 2007 kymmeneksi vuodeksi määrittelemään ja toteuttamaan tutkimusstrategia nanoelektroniikan alan keskeisen osaamisen kehittämiseksi eri sovellusaloilla;
- B. ottaa huomioon, että yhteisyrityksestä tuli taloudellisesti itsenäinen heinäkuussa 2010;
- C. ottaa huomioon, että unioni osarahoittaa yhteisyritystä kymmenen vuoden ajan enintään 450 000 000 eurolla tutkimuksen seitsemännnen puiteohjelman talousarviosta;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan yhteisyrityksen taloudellinen asema 31. joulukuuta 2012 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty varainhoitovuoden 2012 tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien sääntöjen mukaisesti;

⁽¹⁾ EUVL C 369, 17.12.2013, s. 18.

⁽²⁾ EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL L 30, 4.2.2008, s. 21.

⁽⁵⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

⁽⁶⁾ EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42.

2. pitää huolestuttavana, että yhteisyritys sai jo toisena vuonna peräkkäin tilintarkastustuomioistuimelta varauksen sisältävän lausunnon tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta sillä perusteella, että yhteisyritys ei pystynyt arvioimaan, saadaanko jälkitarkastusstrategian, joka perustuu suurelta osin siihen, että kansalliset rahoitusviranomaiset tarkastavat hankkeiden kuluilmoitukset, perusteella riittävä varmuus tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta;
3. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin katsoo, ettei se voi yhteisyriksen jälkitarkastusstrategian täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen perusteella päätellä, toimiiko tämä keskeinen kontrolliväline vaikuttavalla tavalla; toistaa aiemmin esittämänsä pyynnön, että tilintarkastustuomioistuin antaa riippumattomien tarkastustensa perusteella vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle oman lausunnon yhteisyriksen tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta;
4. palauttaa mieliin, että yhteisyritys hyväksyi vuonna 2010 jälkitarkastusstrategian ja että sen täytäntöönpano alkoi vuonna 2011; panee merkille, että hankekuluista tehtyjen ilmoitusten tarkastaminen on annettu jäsenvaltioiden kansallisten rahoitusviranomaisten tehtäväksi; panee merkille, että yhteisyriksen jälkitarkastusstrategia perustuu siihen, että kansalliset rahoitusviranomaiset tarkastavat hankekuluista tehdyt ilmoitukset;
5. pyytää yhteisyriystä toimittamaan parlamentille kertomuksen tilintarkastustuomioistuimen merkille panemista kielteisistä seikoista; pyytää toimittamaan kyseisen kertomuksen yhteydessä parlamentille myös tilintarkastustuomioistuimen arvion;
6. panee lisäksi merkille, että yhteisyritys teki vuonna 2012 kuluilmoitusten rajoitetun arvioinnin ja totesi sen perusteella, että ohjelman virhetaso on alle kaksi prosenttia; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan arviointiin ei liittynyt tarkastuksia eikä sen avulla saatu varmuutta arvioitujen kuluilmoitusten asianmukaisuudesta; vaatii, että yhteisyriksen olisi parannettava viipymättä ennako- ja jälkitarkastustensa laatua; pyytää antamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tiedot seuraavien jälkitarkastusprosessien tuloksista;
7. panee merkille, että yhteisyriksen varainhoitovuoden 2012 lopulliseen talousarvioon sisältyi 128 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 42 miljoonaa euroa maksuäärärahoja ja että maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 100 prosenttia ja maksuäärärahojen 52 prosenttia; pyytää laatimaan yksityiskohtaisen kertomuksen, jossa tarkastellaan näiden puutteiden korjaamisen edistymistä ja jossa annetaan konkreettisia ehdotuksia käyttöasteiden nostamiseksi asteittain;
8. panee lisäksi merkille, että operatiivisiin toimiin käytettävissä olleista 125,5 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahoista 17,6 miljoonaa euroa toteutettiin kokonaissitoumuksena vuoden 2012 ensimmäisen ehdotuspyynnön yhteydessä ja 107,9 miljoonaa euroa toteutettiin kokonaissitoumuksena vuoden 2012 toisen ehdotuspyynnön yhteydessä; panee merkille, että ehdotuspyyntömenettelyn käynnistämisestä sopimuksen tekemiseen kului keskimäärin 12 kuukautta; edellyttää, että tämä aika lyhenee tulevien ehdotuspyyntöjen yhteydessä;
9. pitää huolestuttavana, että käyttämätöntä 2,8 miljoonan euron kokonaissitoumusta, joka oli kohdennettu varainhoitovuoden 2010 operatiivisiin toimiin ja joka piti toteuttaa viimeistään 31. joulukuuta 2011, ei ollut vapautettu vuoden 2012 loppuun mennessä; panee merkille, että yhteisyritys määrittäi ja toteutti korjaavia toimia, jotta ehkäistäisiin tämän valvontaan liittyvän puutteen toistuminen;

ENIAC-osakasvaltioiden osuudet

10. panee merkille, että seitsemän ensimmäisen ehdotuspyynnön yhteydessä ENIAC-osakasvaltioiden rahoitusosuus oli 1,41-kertainen unionin rahoitusosuuteen verrattuna, mikä on vastoin yhteisyriksen yhtiöjärjestyksen periaatetta, jonka mukaan ENIAC-osakasvaltioiden rahoitusosuuksien on oltava yhteensä vähintään 1,8-kertaiset unionin rahoitusosuuteen verrattuna, ja yhteisyriksen avustusten osuus voi olla enintään 16,7 prosenttia hankkeiden tukikelpoisten kulujen kokonaismäärästä; panee lisäksi merkille, että unionin osuuden ja ENIAC-osakasvaltioiden osuuden suhde on mekaaninen tulos niiden valtionapua koskevien sääntöjen soveltamisesta (komission asetus (EY) N:o 800/2008⁽¹⁾), joissa rajoitetaan valtionavun prosenttiosuutta tiettyntyyppisten toimien ja osallistujien osalta;

Ehdotuspyynnöt

11. panee merkille, että vuoteen 2011 mennessä järjestettyjen ehdotuspyyntöjen seurauksena tehtiin yhteensä 170,2 miljoonan euron avustussopimukset, jotka vastaavat 39:ää prosenttia unionin yhteisyriksen tutkimustoimiin osoitetun rahoitusosuuden enimmäismäärästä, ja että vuosina 2012 ja 2013 käynnistettiin neljä ehdotuspyyntöä, joiden arvo oli yhteensä 125,4 miljoonaa euroa (2012) ja 39,7 miljoonaa euroa (2013);

⁽¹⁾ Komission asetus (EY) N:o 800/2008, annettu 6 päivänä elokuuta 2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3).

Eturistiriitojen ehkäiseminen ja hallinta sekä avoimuus

12. pitää valittavana, että hallintoneuvoston jäsenten ja toimitusjohtajan ansioluettelot eivät ole julkisesti saatavilla; kehottaa yhteisyritystä korjaamaan asian pikaisesti; kehottaa yhteisyritystä laatimaan ja ottamaan tulevan ECSEL-yhteisyrityksen puitteissa käyttöön eturistiriitojen ehkäisemistä ja hallintaa koskevat kattavat toimintalinjat;
13. katsoo, että korkea avoimuuden taso on tärkeä tekijä eturistiriitojen riskin vähentämisessä; kehottaa siksi yhteisyritystä esittämään verkkosivustollaan eturistiriitojen ehkäisemistä ja hallintaa koskevat toimintalinjansa ja/tai järjestelynsä sekä täytäntöönpanosääntönsä samoin kuin luettelon hallintoneuvoston jäsenistä ja heidän ansioluettelonsa;
14. kehottaa tilintarkastustuomioistuinta seuraamaan eturistiriitojen ehkäisemistä ja hallintaa koskevia yhteisyrityksen toimintalinjoja laatimalla aiheesta erityiskertomuksen seuraavaan vastuuvapauden myöntämismenettelyyn mennessä;

Sisäisen valvonnan järjestelmät

15. panee merkille, että vuonna 2012 yhteisyritys loi sisäisen tarkastuksen valmiudet sekä viimeisteli ja testasi palautumissuunnitelman ja yhteisyrityksen tilinpitäjä validoi rahoitus- ja kirjanpitojärjestelmät (SAP ja ABAC);

ECSEL-yhteisyritys (Electronic Components and Systems for European Leadership, elektroniset komponentit ja järjestelmät Euroopan johtoasemaa varten)

16. palauttaa mieliin, että Artemis- ja ENIAC-yhteisyritykset perustettiin seitsemännen puiteohjelman puitteissa joulukuussa 2007 kymmeneksi vuodeksi nanoelektroniikan keskeisen osaamisen kehittämiseksi ja sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä varten tarvittavien avainteknologioiden kehittämiseksi; panee merkille, että Artemis aloitti itsenäisen toimintansa lokakuussa 2009 ja ENIACista tuli taloudellisesti itsenäinen heinäkuussa 2010;
17. muistuttaa vastuuvapauden myöntävän viranomaisen olleen jatkuvasti huolestunut näiden yhteisyritysten talousarvioiden alhaisesta toteutusasteesta ja sen perustana olevista, suuriin käteisvaroihin liittyvistä toimista; muistuttaa, että ne pyrkivät lisäämään ja tukemaan yksityisiä ja julkisia investointeja tutkimukseen ja innovointiin kahdella toisiaan täydentävällä alalla, jotka ovat erittäin tärkeitä unionin teollisuusrakenteen kannalta;
18. toteaa, että komissio teki Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä ehdotuksen (COM(2013) 501) sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien (Artemis) ja nanoelektroniikan (ENIAC) yhdistämisestä yhdeksi aloitteeksi ja näin ollen Artemis- ja ENIAC-yhteisyritysten purkamisesta ennen niiden tavanomaista toiminta-ajan päättymisajankohtaa, joka olisi ollut 31. joulukuuta 2017; panee merkille, että uusi elektronisten komponenttien alan ECSEL-yhteisyritys (Electronic Components and Systems for European Leadership, elektroniset komponentit ja järjestelmät Euroopan johtoasemaa varten) toteutetaan kolmikantamalla noudattavan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden muodossa, jolla on oma oikeushenkilöllisyytensä ja jossa ovat mukana yksityinen sektori, kansalliset viranomaiset ja unionin viranomaiset;
19. toteaa, että tähän SEUT-sopimuksen 187 artiklan nojalla perustettavaan uuteen oikeussubjektiin sovelletaan varainhoitoasetuksen 209 artiklassa tarkoitettua julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetusta samoin kuin välillistä hallinnointia ja että sille siirtyisivät kaikki nykyisten Artemis- ja ENIAC-yhteisyritysten oikeudet ja velvollisuudet; odottaa, että tilintarkastustuomioistuin toteuttaa kunkin yhteisyrityksen oikeuksista ja velvollisuuksista täydelliset ja asianmukaiset taloudelliset arviot; palauttaa tässä yhteydessä mieliin Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisen lausuman yhteisyritysten erillisestä vastuuvapaudesta varainhoitoasetuksen 209 artiklan mukaisesti;
20. on hämmästynyt, että komissio on niin lyhyellä aikajänteellä ja ilman lopullista arviota kyseisten yhteisyritysten saavutuksista päättänyt merkittävästi mukauttaa nanoelektroniikan keskeisen osaamisen kehittämistä ja sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä varten tarvittavien avainteknologioiden kehittämistä koskevaa unionin täytäntöönpanostrategiaa; muistuttaa parlamentin pyytäneen tekemään sulautumisesta kustannus-hyötyanalyysin, jossa tuodaan esiin mahdolliset edut ja haitat;
21. toteaa, että väliarvioinneissa suositeltiin panemaan tuleva yhteinen teknologia-aloite täytäntöön siten, että sen oikeusperustassa on otettu paremmin huomioon julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien erityispiirteet, sen hallintokulut ovat entistä keveämmät, se on entistä joustavampi ja sen hallinnollinen rasitus vähenee, jotta pystytään houkuttelemaan osallistujia korkealta tasolta teollisuudesta;

22. toteaa lisäksi, että saavuttaakseen tavoitteensa ECSEL-yhteisyrityksen olisi tarjottava todistettuihin markkinoiden toimintapuutteisiin kohdennettua rahoitustukea lähinnä avustuksina, jotka myönnetään osallistujille avointen ja kilpailuun perustuvien ehdotuspyyntöjen perusteella;
23. pitää valitettavana, että komission ehdotukseen ei ole sisällytetty sitä, että tilintarkastustuomioistuin tarkastaisi ECSEL-yhteisyrityksen tilit sekä tulot ja menot, vaan siinä todetaan, että yhteisyrityksen tilit tarkastaa vuosittain riippumaton tarkastuselin; kehottaa komissiota täsmentämään, mitä lisäarvoa tällainen ehdotus tuottaa; korostaa, että tilintarkastustuomioistuin on vuodesta 2002 alkaen ollut SEUT-sopimuksen 187 artiklan nojalla perustettujen yhteisyritysten yksinomainen tilintarkastaja ja että sillä on sen vuoksi kyseisistä elimistä laaja tietämys, joka ei saisi mennä hukkaan;

Euroopan unionin tutkimuksen yhteisyrityksiä koskevat horisontaaliset näkökohdat

24. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastuksen lähestymistapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin ja tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla mutta ei yhteisyrityksen osakkaiden tai lopullisten edunsaajien tasolla;
25. panee merkille, että tarkastuksessa suoritettavan testin suorittaa osakkaiden tai lopullisten edunsaajien tasolla joko yhteisyritys tai yhteisyrityksen palkkaama ja valvoma ulkopuolinen tilintarkastusyritys;
26. pitää myönteisenä tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomusta nro 2/2013 "Onko komissio varmistanut tehokkaan täytäntöönpanon seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa?", jossa tilintarkastustuomioistuin tutki, onko komissio varmistanut tehokkaan täytäntöönpanon seitsemännessä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmassa;
27. panee merkille, että tarkastus kattoi myös yhteisten teknologia-aloitteiden perustamisen;
28. yhtyy tilintarkastustuomioistuimen päätelmään, että yhteisiä teknologia-aloitteita on perustettu tukemaan pitkän aikavälin teollisuusinvestointeja tietyillä tutkimusaloilla; toteaa kuitenkin, että yhteisen teknologia-aloitteen taloudellisen itsenäisyyden toteutuminen on vienyt keskimäärin kaksi vuotta ja komission vastuu on kestänyt yleensä kolmanneksen yhteisten teknologia-aloitteiden oletetusta toiminta-ajasta;
29. panee lisäksi merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan jotkin yhteiset teknologia-aloitteet ovat saaneet erityisen onnistuneesti pk-yrityksiä mukaan hankkeisiinsa, ja yhteisten teknologia-aloitteiden myöntämästä rahoituksesta lähes 21 prosenttia on suunnattu pk-yrityksille;
30. kiinnittää huomiota siihen, että komission tähän mennessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 187 artiklan nojalla perustamien seitsemän Euroopan unionin tutkimuksen yhteisyrityksen – lukuun ottamatta Galileo-yhteisyritystä – varojen ohjeelliseksi kokonaismääräksi määritettiin koko toimintakaudelle 21 793 000 000 euroa;
31. panee merkille, että yhteisyritysten vuoden 2012 arvioidut talousarvioon otetut tulot olivat yhteensä 2,5 miljardia euroa, eli noin 1,8 prosenttia unionin vuoden 2012 yleisestä talousarviosta, ja että noin 618 miljoonaa euroa saatiin unionin yleisestä talousarviosta (käteissuorituksena komissiolta) ja noin 134 miljoonaa euroa yhteisyritysten teollisuuskumppaneilta ja osakkailta;
32. panee merkille, että yhteisyritysten palveluksessa on 409 vakinaista ja väliaikaista toimihenkilöä eli alle prosentti unionin yleisessä talousarviossa (henkilöstötaulukko) hyväksytyistä unionin toimihenkilöistä;
33. muistuttaa, että unionin kokonaisuudeksi yhteisyrityksistä määritettiin koko toimintakaudelle 11 489 000 000 euroa;
34. kehottaa tilintarkastustuomioistuinta analysoimaan yhteisiä teknologia-aloitteita ja muita yhteisyrityksiä kattavasti erillisessä kertomuksessa ja ottamaan huomioon asiaan liittyvät merkittävät määrät sekä riskit – etenkin maineeseen liittyvät riskit; muistuttaa, että parlamentti on pyytänyt aiemmin tilintarkastustuomioistuinta laatimaan erityiskertomuksen yhteisyritysten valmiudesta varmistaa yhdessä yksityisten kumppaniensa kanssa unionin tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin ohjelmien tuottama lisäarvo ja niiden tehokas täytäntöönpano; katsoo, että tällaisella arvioinnilla on kiire ENIAC- ja Artemis-yhteisyritysten tapauksessa.